

A Fővárosi Ítéltábla
34.Gf.40.599/2018/7/I.szám

A Fővárosi Ítéltábla dr. Téglásy Balázs László (1136 Budapest, Hegedűs Gyula utca 34., II. em. 3.) ügyvéd által képviselt felperesnek, az [REDACTED] (.....), IV. em. 3.) által képviselt **ERSTE Bank Hungary Zrt.** (1138 Budapest, Népfürdő utca 24-26.) alperes ellen szerződés érvénytelensége iránt a Fővárosi Törvényszék előtt folyamatba tett perében Budapesten, 2018.évi szeptember hó 11.napján 29.G.42.976/2017/20.szám alatt hozott ítélet ellen a felperes 21.sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

k ö z b e n s ő   í t é l e t e t :

Az ítéltábla megállapítja, hogy a felperes és az Erste Leasing Autófinanszírozási Zrt. között 2007. március 24-én létrejött ..... szerződésazonosítójú hitel és opciós szerződés érvénytelen.

Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződést a közbenső ítélet meghozataláig terjedő időre hatályossá nyilvánítja.

Az elszámolás körében az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A másodfokú eljárásban felmerült perköltséget a felperes javára 46.000 (negyvenhatezer) forintban, az alperes javára 20.000 (húszezer) forintban állapítja meg.

A közbenső ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes gépjármű vásárlás céljából kölcsönt kívánt felvenni. A kölcsön felvételével kapcsolatban az alperes jogelődjének képviseletében eljáró Duna Autó Zrt. alkalmazottjával, ... tárgyalta. .... a szerződés megkötése előtt arról tájékoztatta a felperest, hogy deviza alapú szerződés esetén az árfolyam ingadozásától függ a forintban fizetendő törlesztőrészlet. Arról is tájékoztatta, hogy a szerződés megkötésekor a CHF/Ft árfolyam stabil.

A felperes ezt követően az alperes jogelődjével 2007. március 24. napján ..... azonosítójú hitel-és opciós szerződést kötött. A szerződés alapján az alperes jogelődje 2.901.800,- Ft összegű kölcsönt nyújtott a részére.

A szerződés 7. pontjában a felek rögzítették, hogy a „hitel devizaneme: .....svájci frank (CHF)”, valamint, hogy „A törlesztő részletek, a hitel ügyleti kamatlába, az árfolyamkülönbsétek ügyleti kamatlába és az induló Teljes Hiteldíj Mutató (THM) a Hitelező

Általános Szerződési Feltételeiben meghatározott módon változhat, amit az Adós (Társadós) a jelen okirat aláírásával, az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatásként tudomásul vett".

A szerződés 10. pontja tartalmazza, hogy a szerződő felek „jelen Szerződést és annak elválaszthatatlan mellékletét képező Gépjármű adásvételi szerződést, vagy a megrendelést és a számlát, az Erste Lízing Autófinanszírozási Zrt. Üzletszabályzatát és az Általános Szerződési Feltételeit Hitelszerződésekhez (ÁSZF), a gépjármű állapotfelmérési dokumentációt (csak használt gépjármű esetén), az Erste Lízing Autófinanszírozási Zrt. Elfogadó Nyilatkozatát elolvasták, a benne foglaltakat megértették, és mint akaratukkal mindenben meggyőződöt az alábbi tanúk jelenlétében jóváhagyólag aláírták, valamint a Szerződés az Általános Szerződési Feltételek és az Üzletszabályzat egy-egy példányát átvették. Az adós kijelenti, hogy a hitel esetleges árfolyamkockázatáról szóló tájékoztatást megértette és tudomásul vette”.

A szerződés részévé vált, a szerződéskötéskor hatályos ÁSZF 4. pontja szabályozza a hitel pénzügyi feltételeit.

A 4.1.1. pont szerint a hitel összeg euróban, svájci frankban, vagy magyar forintban kerül meghatározásra, azonban a folyósítás és a hitel visszafizetése (törlesztése) minden esetben magyar forintban történik.

A 4.1.2. pont azt tartalmazza, hogy a deviza alapú hitel forintban kifejezett összege – a hitel devizanemének megfelelően – az Erste Bank Nyrt. által közzétett, a Hitelszerződés hatálybalépése napján érvényes hivatalos HUF/Devizanem számlakonverziós deviza vételi árfolyam alapján kerül meghatározásra.

A 4.1.3. pont rögzíti, hogy az adós részére folyósított hitel kamattal növelt összegét a hitelszerződésben rögzített számú, összegű és esedékességű törlesztő részlet megfizetésével köteles megfizetni. Ez a pont a törlesztőrészek összegének számítására szolgáló képletet is tartalmazza:

$$H = \sum_{k=1}^n \frac{P_k}{(1+r_{\text{napi}})^k} d_k - d_0$$

ahol

H: a nyújtott hitel összege

n: a törlesztő részek száma

d_k : a k-adik törlesztő részlet esedékessége

d_0 : a hitelfolyósítás tervezett időpontja, illetve az ügyleti kamatláb-változás időpontja

P_k : a k-adik törlesztő részlet összege

r_{napi} : a napi kamatrátá, amelynek az ÁSZF-ben további külön számítási képlete van.

r: a hitelszerződésben rögzített éves kamatláb.

Az ÁSZF 4.1.4. pontja szerint deviza alapú hitel esetén a törlesztőrészek összege a 4.1.3. pont szerint meghatározott törlesztőrészek alapján kerül megállapításra a következő számítási módszerrel:

$$P_k = P_{dk} \times (a_k/a_0)$$

Ebben a képletben

P_k : a ténylegesen fizetendő k-adik törlesztő részlet;

P_{dk} : a hitelszerződésben rögzített k-adik eredeti törlesztőrészlet;

a_k : az Erste Bank Nyrt. által közzétett, a k-adik törlesztőrészlet esedékessége hónapját megelőző hónap utolsó árfolyamjegyzési napján érvényes hivatalos HUF devizanem számlakonverziós deviza eladási árfolyam; míg

a_0 : az ÁSZF 4.1.2. pontja szerint meghatározott bázis devizaárfolyam.

Az ÁSZF 4.4.2. pontja úgy rendelkezett, hogy deviza alapú hitel esetén az alperes jogelődje az adós részére küldött esedékes értesítésen tájékoztatásul feltünteti az adósnak az esedékes törlesztés kifizetése után fennálló tőketartozását a hitelszerződésben rögzített devizanemben kifejezve. A hitelszerződésben rögzített devizanemben kifejezett tőketartozás forint ellenértéke az alábbi számítási módszerrel állapítható meg:

$$H = H_d \times (a_k/a_0)$$

ahol:

H: a tőketartozás forintban kifejezve;

H_d : a 4.4.1. pontban meghatározott tőketartozás;

a_k : a 4.1.4. pont szerinti aktuális devizaárfolyam;

a_0 : a 4.1.2. pont szerinti bázis árfolyam.

Az ÁSZF 4.5. pontja tartalmazta a teljes hiteldíj mutató megállapításával kapcsolatos szabályokat és 4.5.3. pontja kimondta, hogy az induló teljes hiteldíj mutató értéke nem tükrözi a hitel árfolyam- vagy/és kamatkockázatát.

A felperes a keresetében annak a megállapítását kérte, hogy érvénytelen a hitel és opciós szerződés második sorának a CHF alapúságra vonatkozó rendelkezése, valamint a 7. pont azon rendelkezése, hogy „A törlesztőrészletek, a hitel ügyleti kamatlába és az induló THM a hitelező általános szerződési feltételeiben meghatározott módon változhat”, továbbá a 10. pont azon mondata amelyben „Az adós kijelenti, hogy a hitel esetleges árfolyamkockázatairól szóló tájékoztatást megértette és tudomásul vette”, és ugyanezen pont azon rendelkezése, hogy „Az Erste Lízing Autófinanszírozási Zrt. elfogadó nyilatkozatát elolvasták, a benne foglaltakat megértették és mint akaratukkal mindenben megegyezőt az alábbi tanúk jelenlétében jóváhagyólag aláírták, valamint a szerződés, az általános szerződési feltételek és az üzletszabályzat egy-egy példányát átvették.”

Kérte megállapítani, hogy az ÁSZF nem vált a szerződés részévé.

Jogkövetkezményként a szerződés érvényessé nyilvánítását kérte az általa tisztességtelennek tartott rendelkezések figyelmen kívül hagyásával.

A kieső rendelkezésekre tekintettel az árfolyamváltozás hatása nélkül elvégzett elszámolás alapján kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 328.667,- Ft megfizetésére.

A keresetét azzal indokolta, hogy az ÁSZF-et sem a szerződéskötés előtt, sem a szerződéskötés alkalmával nem kapta meg. Állította, hogy a keresethez csatolt példányt a

képviselője a perindítás előtt szerezte be. Hangsúlyozta, hogy az általános szerződési feltételt használó felet terheli annak a bizonyítása, hogy azt a felek egyedileg megtárgyalták.

Arra is hivatkozott, hogy a szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó, támadott részei nem kellően meghatározottak. A szerződés alapján nem állapítható meg, hogy az alperes jogelődje megfelelő módon eleget tett volna az árfolyam változás hatásaira, az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási kötelezettségeinek. A kockázat esetlegességére utalás a véleménye szerint az árfolyamkockázatról azt a benyomást keltette, hogy az nem valós. Véleménye szerint a tanú nyilatkozata alátámasztja, hogy a részére adott tájékoztatás nem volt megfelelő, nem terjedt ki lényegi információkra, és az ügylet gazdasági mechanizmusát nem ismertette. Megítélése szerint a tanú vallomása azt sem támasztotta alá, hogy a részére átadták volna az ÁSZF-et.

Állította, hogy a szerződésben a kölcsön összegének meghatározása nem világos, nem egyértelmű, mert az nem tartalmazza a kölcsön összegét CHF-ben és a szerződés nem rögzíti az átváltási árfolyamot sem.

Utalt arra, hogy a szerződés 7. pontja a törlesztőrészletek összegét fix összegben jelölte meg és nem rendelkezett arról, hogy az esedékesség idején alkalmazandó árfolyam ezen összegeket bármilyen módon megváltoztatná.

Az alperes elsődlegesen a felperes keresetének az elutasítását kérte. Arra az esetre, ha a bíróság arra a megállapításra jutna, hogy a szerződés a kölcsön összegének meghatározatlansága miatt érvénytelen, a szerződés érvényessé nyilvánítását kérte.

Állította, hogy az ÁSZF a szerződés részévé vált. Hangsúlyozta, hogy a felperes teljes bizonyító erejű okiratban nyilatkozott úgy, hogy az ÁSZF-t és az üzletszabályzatot megismerte és átvette. Kitért arra, hogy a tanúként a konkrét szerződés megkötésének körülményeivel kapcsolatban nem tudott nyilatkozni, ezért a felperes a saját írásos nyilatkozatával elismert tényekkel szemben nem tudott ellenbizonyítani.

Utalt arra is, hogy nem volt szükséges az ÁSZF tényleges átadása, az is elégséges volt, hogy az ÁSZF rendelkezései megismerhetőek voltak, és a perben pedig nem merült fel arra vonatkozó adat, hogy a felperes ne ismerhette volna meg az ÁSZF-ben foglaltakat. Arra is hivatkozott, hogy a felperes a szerződés megkötése során egyszer sem kérte arra hivatkozva az ÁSZF megküldését, hogy azt korábban nem kapta meg.

Rámutatott arra, hogy az ÁSZF átvételének tényét rögzítő pont nem szerződéses rendelkezés, mert az nem keletkeztet jogokat és kötelezettségeket, ezért annak tisztességtelenség alapú vizsgálata sem értelmezhető.

Hivatkozott arra is, hogy a felperes a teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősülő egyedi szerződésben nyilatkozott úgy, hogy az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást megértette, tudomásul vette.

Véleménye szerint a felperes kellő tájékoztatást kapott az árfolyamváltozás lehetőségéről és annak hatásáról a törlesztő részletekre, ezért az nem tisztességtelen. Előadta, hogy a szerződés, illetve a szerződés részét képező Üzletszabályzat, Díjjegyzék és Általános Szerződési Feltételek együttesen képezik a felek közötti szerződést. A szerződés részévé vált ÁSZF, valamint az Üzletszabályzat és az egyedi szerződés alapján kellő mértékű tájékoztatást kapott a felperes a devizaalapú szerződések kockázatairól. Az ÁSZF az alkalmazandó árfolyamok tekintetében részletes, matematikai igényességű tájékoztatást tartalmaz, amely így egzakt, átlátható és érthető. A terhek jövőbeli változásának a kiszámíthatóságát az ÁSZF 4.1.4. pontja rögzíti. A törlesztő részletek forintban történő teljesítése a szerződés devizaalapú

jellegéből következik, a felperest forintban törlesztendő fizetési kötelezettség terhelte, mégpedig a szerződés szerinti deviza nyilvántartás bázis árfolyama alkalmazásával 4.1.2. pont szerint.

Előadta, hogy a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (rHpt.) 213. § (1) bekezdés a) pontjából nem vezethető le, hogy a szerződéskötés napján irányadó árfolyamon kiszámított tájékoztató jellegű kölcsönösszeg kirovó pénznemben történő megadása a szerződés érvényességi kelléke lenne. A kölcsönszerződésben a kölcsön összegét a szerződés 7. pontja határozta meg tételesen, lerovó pénznemben (forintban), mely szerint a hitel teljes összege 2.901.800,- Ft A szerződésből továbbá egyértelműen kiderül a kirovó pénznem meghatározása, amely svájci frank (CHF). Mindezek alapján megállapítható, hogy az 1/2016. PJE által támasztott mindkét feltétel teljesült, a szerződés tárgya, azaz a kölcsön összege egyértelműen rögzült, az a 2.901.800,- Ft CHF ellenértéke. Ezek alapján a felek közötti szerződés nem ütközik az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjába.

Arra is hivatkozott, hogy a felperes többféle szerződéses konstrukcióból, így forint, svájci frank és euró konstrukcióból választhatott, és az egyes konstrukciókat a szerződés megkötése előtt mérlegelhette. Az árfolyamok változásának a törlesztőrészletekre gyakorolt hatásával tisztában volt, és ennek ellenére a svájci frank alapú szerződés megkötése mellett döntött.

Hangsúlyozta, hogy a felperes házastársának azon nyilatkozata, amely szerint a svájci frank alapú konstrukciót azért választották, mert a gépjármű kereskedő tájékoztatása alapján arra számítottak, hogy a svájci frank árfolyama a legstabilabb, csak egy-két forinttal mozdulhat el, azt jelenti, hogy az árfolyamok alakulásának a törlesztőrészletek mértékére gyakorolt hatásával tisztában voltak a szerződés megkötése előtt. Úgy ítélte meg, hogy Himpelmann Balázs tanú nem erősítette meg azt a felperesi előadást, hogy a forintban fizetendő törlesztőrészlet a CHF árfolyamának változása miatt csak egy-két forinttal változhat.

A felperes által hivatkozott 2014/17/EU irányelvvel kapcsolatban megjegyezte, hogy az 2014. március 20. napján lépett hatályba, és nincs kihatással a felek jogviszonyára.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 20.870 forint perköltséget.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a peres felek közötti szerződés a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (rPtk.) 685. § e) pontjában szabályozott általános szerződési feltételeket is tartalmazó, fogyasztói szerződés, amely az ún. DH törvények hatálya alá tartozik.

Nem találta megalapozottnak a felperes azon hivatkozását, hogy az ÁSZF nem vált a szerződés részévé. Kiemelte, hogy a felperes teljes bizonyító erejű magánokiratban ismerte el az ÁSZF átvételét és megismerését, amellyel szemben neki kellett volna igazolnia, hogy azt nem ismerhette meg. Rámutatott arra, hogy a felperes és érdektelennek nem tekinthető házastársa nyilatkozata a teljes bizonyító erejű magánokirat bizonyító erejének megdöntésére nem volt alkalmas. A perben meghallgatott érdektelennek minősülő tanú pedig nem erősítette meg a felperes állítását.

Azt is megállapította, hogy a felperes a szerződés megkötése előtt kellő mértékű tájékoztatást kapott arról, hogy az árfolyam változása hatással van a forintban fizetendő törlesztő részletek összegére. Idézte a Kúria 2/2014. PJE határozatának 1. pontját és annak indokolását, és utalt a bírói gyakorlatra, amely szerint nincs a pénzügyi intézménynek olyan kötelezettsége, hogy az

árfolyamváltozás kockázatáról a szerződéskötés napját megelőzően tájékoztassa a fogyasztót. Az árfolyamváltozás kockázatát teljes mértékben az adósra hárító szerződéses kikötés nem tisztességtelen önmagában azért, mert a kockázatteltáró nyilatkozatot maga a szerződés tartalmazza. (BDT2016.3457)

Arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kölcsönszerződés egyedi részének 7. és 10. pontjai egyértelmű tájékoztatást tartalmaznak arra vonatkozóan, hogy a kölcsönnek árfolyamkockázata van, amely miatt a törlesztőrészek összege az ÁSZF-ben írt módon változhat. Azt, hogy az árfolyamok változása milyen hatással bír a törlesztőrészek összegére, a kölcsönszerződés részét képező ÁSZF 4.1.1. pontja egyrészt egy képlet formájában, másrészt szövegesen is ismertette. E szabályok - összevetve az ÁSZF fennálló tőketartozás mértékének kiszámítására vonatkozó 4.4.2. pontjával, a THM kiszámításának módját rögzítő 4.5.3. pontjával az elsőfokú bíróság megítélése szerint világos és érthető tájékoztatást tartalmaztak arra nézve, hogy az árfolyamváltozás eredményeként a felperes fizetési kötelezettsége bármilyen irányban és bármilyen mértékben változhat.

Hivatkozott a 6/2013. PJE határozat indokolásának 3. pontjára és a BDT2013.2889. szám alatt közzétett eseti döntésre is, amelyek szerint a fogyasztótól elvárható, hogy a szerződés rendelkezéseit alaposan tanulmányozza át, és egyes, általa nem érthető rendelkezésekről külön tájékoztatást kérjen. Utalt arra, hogy a pénzügyi kötelmekben elkerülhetetlen – az átlagfogyasztó által nem feltétlenül ismert – szakkifejezések használata, adott esetben matematikai formulák, képletek alkalmazása, és azok nem tisztességtelenek önmagukban azért, mert a megértésük a szerződés elmélyültebb tanulmányozását, esetleg szakember segítségének az igénybevételét teszik szükségessé.

Mindezekből azt a következtetést vonta le, hogy a felperesnek a szerződéskötéskor át kellett tanulmányoznia az egyedi kölcsönszerződés és az ÁSZF rendelkezéseit, és tudnia kellett, hogy az egyedi kölcsönszerződés aláírásával az ÁSZF-et az árfolyamkockázatról szóló megfelelő tájékoztatásként fogadja el. Így tisztában kellett lennie azzal, hogy a fizetési kötelezettsége korlátok nélkül változhat. Kifejtette, hogy a felperes a perben tett nyilatkozata szerint ténylegesen tisztában volt azzal, hogy a megállapodás árfolyamkockázatot foglal magában, és hogy amiatt a törlesztőrészek összege megemelkedhet (10. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldala).

Az elsőfokú bíróság megítélése szerint azon nyilatkozata, hogy nem nagyon várható mozgás az árfolyamban, nem értelmezhető akként, hogy a felperest a jövőben előforduló árfolyam-ingadozás következménye nem terheli. E megállapítás során az elsőfokú bíróság figyelembe vette, hogy arról tájékoztatta az ügyfeleket, hogy deviza alapú szerződés esetén az árfolyam ingadozásától függ a forintban fizetendő törlesztőrészlet. Nem tekintette félrevezető tájékoztatásnak azon előadását, hogy a tájékoztatás időpontjában a CHF stabil valuta volt.

A felperesnek a hitel összege és a törlesztőrészlet meghatározásával kapcsolatos kifogása kapcsán az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy a 6/2013. PJE határozat indokolása szerint szokásos meghatározási mód, ha a kölcsönt forintban határozzák meg, de a szerződés egyéb rendelkezéseiből egyértelmű, hogy a kölcsön devizában kerül megállapításra, a szerződésben meghatározott időpontban az ott meghatározott pénzügyi deviza vételi árfolyama figyelembe vételével, és ezt az összeget, valamint annak járulékait kell az adósnak forintban

visszafizetnie a mindenkor irányadó eladási árfolyamon számítva. Ez a meghatározási mód nem sérti az rPtk. 523. §-ában írtakat. Nem szükséges, hogy a kölcsönadott, folyósított összeg, illetve a törlesztések összege tételesen szerepeljenek a szerződésben, hanem az is elégséges, ha azok kiszámítható módon vannak meghatározva. Idézett az 1/2016 PJE jogegységi határozatból is, kifejtve, hogy a kölcsönszerződés megfelel az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja által előírt követelménynek, ha az írásba foglalt szerződés - ideértve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is - a kölcsön összegét forintban (lerovó pénznem) határozza meg, feltéve, hogy az így meghatározott kölcsönösszeg devizában (kirovó pénznem) kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában a folyósításkor, az akkor irányadó árfolyam figyelembe vételével.

Az Európai Parlament és a Tanács 2014/17/Eu Irányelv 23. cikkére történő hivatkozással kapcsolatban utalt arra, hogy az Irányelv a felek közötti szerződés megkötését követően lépett hatályba, továbbá az vertikális hatályú.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és annak a megállapítását kérte, hogy a szerződés érvénytelen az árfolyamkockázatról történő tájékoztatás hiánya miatt, és emiatt az árfolyamkockázat viselésére nem köteles. Ennek megfelelően kérte a szerződés érvényessé nyilvánítását és az alperes kötelezését 328.657,-Ft túlfizetés visszafizetésére.

Másodlagosan jogalap tekintetében kérte a keresetének történő helytadást azzal, hogy az összegszerűség vonatkozásában az ítéltábla utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárásra.

Harmadlagos fellebbezési kérelme a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (rPp.) 252. § alapján az ítélet hatályon kívül helyezésére irányult.

Megismételte azt az álláspontját, hogy a tájékoztatásnak nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie. Ezzel kapcsolatban utalt az Európai Unió Bíróságának (EuB) C-186/16. és C-51/17. sz. ügyben hozott határozataira is és idézte a 2/2014 PJE határozatot.

Kifejtette, hogy nem kapott tájékoztatás arról, hogy az árfolyamkockázat teljes vagyoni felelősségét ő viseli, és hogy az árfolyam kedvezőtlen változásának rá nézve nincs felső határa.

Vitatta, hogy a szerződéskötés idején az árfolyamkockázat köztudomású lett volna. Állította, hogy akkor ez pénzügyi ismeretekkel nem rendelkező ember számára akár ismeretlen fogalom is lehetett.

Fontosnak tartotta kiemelni, hogy kockázatfeltáró nyilatkozat nem készült. Ezért álláspontja szerint nem neki kellett volna bizonyítania, hogy kockázatfeltárás nem történt, hanem az alperesnek, hogy ha írásban nem is, de szóban nem általánosságban, hanem konkrétan és teljes körű tájékoztatást kapott. Álláspontja szerint Himpelmann Balázs tanú nyilatkozata az ő állításait erősíti.

Továbbra is vitatta, hogy az ÁSZF a szerződés részévé vált. Arra az esetre, ha ennek az ellenkezőjét állapítaná meg a bíróság, előadta, hogy az ÁSZF sem magyarázza el a kölcsönügylet gazdasági mechanizmusát, ezen felül, mivel az árfolyamkockázat viselése a főszolgáltatás körébe tartozik, azt a feleknek egyedileg át kellett volna tárgyalniuk, nem elegendő az ÁSZF-be rejteni.

Vitatta az elsőfokú bíróság azon megállapítását, hogy az ÁSZF képlet formájában egyértelmű tájékoztatást adna, illetve, hogy a törlesztő részlet változását az ÁSZF szabályozása és a szerződés 7. pontja összekötné a szerződés 10. pontjában említett kockázattal.

Az EuB C-51/17. számú ügyében hozott határozat alapján a változó devizaárfolyam nélkül történő elszámolást megalapozottnak ítélte.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Megítélése szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékok helytálló értékelésével megalapozott döntést hozott. Kiemelte, hogy a szerződés egyértelműen tartalmazza, hogy a felperes a hitel esetleges árfolyamkockázatáról szóló tájékoztatást megértette és tudomásul vette, ami azt is jelenti, hogy az erre vonatkozó tájékoztatást megkapta az alperestől. Előadta, hogy az ÁSZF az alkalmazandó árfolyamok tekintetében matematikai igényességű tájékoztatást tartalmaz, amely egzakt, átlátható és érthető.

Hivatkozott a Debreceni Ítéltábla által elbírált hasonló tényállású ügyre, amelyben az ítéltábla megállapította, hogy az ÁSZF és a kölcsönszerződés alapján a felperes számára egyértelmű kellett, hogy legyen az árfolyamkockázat. Arra is hivatkozott, hogy a 29.G.42.976/2017/10 számú jegyzőkönyv 2. oldalán rögzített nyilatkozatában a felperes kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy tisztában van az árfolyamkockázat fennálltával, valamint azzal, hogy az árfolyamok változása a törlesztőrészletekre milyen hatást gyakorol. A felperes azon nyilatkozatát is idézte, hogy a CHF-et éppen a többi devizanemhez viszonyított stabilitása miatt választotta.

Véleménye szerint a 2/2014 PJE alapján a jelen perben nem az volt az eldöntendő kérdés, hogy a felperes egyáltalán tisztában volt-e az árfolyamkockázat létevel, hanem hogy az alperestől kapott téves tájékoztatás alapján alappal gondolhatta-e azt, hogy az árfolyamkockázat nem fogja teljes egészében terhelni.

A fellebbezés alapos.

Tekintettel arra, hogy a felperes fellebbezése nem érintette a kölcsön és a törlesztőrészletek összegének meghatározottságára vonatkozó ítéleti megállapításokat, az ítéltábla csak az ÁSZF szerződés részévé válásával, valamint az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos rendelkezéseket vizsgálta felül.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a kereset jogalapja tekintetében a szükséges bizonyítást lefolytatta, a tényállást helytállóan állapította meg. Az abból levont jogi következtetését azonban csak részben osztja az ítéltábla.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az ÁSZF a szerződés részévé vált.

A kölcsönszerződés 10. pontja bizonyítja, hogy a felperes az ÁSZF-t átvette. A teljes bizonyító erejű magánokirattal szemben a felperesnek kellett volna igazolnia, hogy az átvételre nem került sor. Az ítéltábla osztja az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a felperes érdektelennek nem tekinthető házastársa által tett tanúvallomás nem alkalmas az okiratban rögzítettek megdöntésére.

Ezért az ítéltábla az árfolyamkockázatra vonatkozó döntés meghozatalakor figyelembe vette mind az egyedi szerződés, mind az ÁSZF rendelkezéseit.

Az rPtk. 205. §-ának (3) bekezdése alapján a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek, és tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről. Fogyasztónak nyújtandó deviza alapú hitel esetén ezt az általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget az rHpt. a 203. § (6) és (7) bekezdéseiben egyediesítette, amikor a fogyasztóval szerződő pénzügyi intézmény számára kötelezővé tette, hogy a kölcsön deviza alapúságával kapcsolatos kockázatokra a fogyasztó figyelmét ún. kockázatfeltáró nyilatkozattal felhívja.

E nyilatkozat hiánya azonban nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét, mert azt sem az rPtk., sem az rHpt. nem szankcionálja ekként, és az EuB sem úgy értelmezi a 93/13 Irányelv rendelkezéseit, hogy a külön kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya önmagában tisztességtelenség megállapítására ad alapot.

A Kúria a 2/2014 PJE határozatában kifejtette, hogy a kölcsönszerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezése a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége – figyelemmel az rPtk. 209. § (5) bekezdésében foglaltakra – csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető.

A PJE határozat kitér arra is, hogy nem a kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya, hanem a nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása eredményez tisztességtelenséget, és ennek okán a szerződés részleges vagy teljes érvénytelenségét.

A külön kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya tehát azt eredményezi, hogy az egyedi szerződés és az annak elválaszthatatlan részét képező üzletszabályzat, ÁSZF rendelkezései, valamint a szerződéskötéskor a pénzügyi intézmény által a fogyasztónak adott tájékoztatás alapján kell a bíróságnak vizsgálnia, hogy az ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára felismerhető volt-e az, hogy az árfolyam változásának hatására az általa visszafizetendő tőkeösszeg a futamidő alatt korlátlanul megnövekedhet.

A szerződés megkötését megelőzően a felperes [helyes név] tárgyalta, aki tájékoztatta arról, hogy deviza alapú szerződés esetén az árfolyam ingadozástól függ a forintban fizetendő törlesztőrészlet, de azt is közölte vele, hogy a megbeszélésükkor a CHF/Ft árfolyam stabil. Az árfolyam múltbeli változásairól a felperes nem kapott tőle tájékoztatást. Ebből a megbeszélésből és az egyedi kölcsönszerződés 7. és 10. pontjának egy-egy mondatából a felperes részére ki kellett tűnnie, hogy a szerződésben rejlik valamiféle árfolyam-kockázat.

A felperes perbeli személyes előadása során ezt nem is tette vitássá, de azt állította, hogy [helyes név] arról tájékoztatta, hogy az árfolyamváltozás csak 1-2 Ft lehet, sőt az is előfordulhat, hogy az induló törlesztőrészlet marad akár hosszabb ideig is. A felperes ezen előadását [helyes név] megerősítette, amikor akként nyilatkozott, hogy ha akkor még senki sem tudta, hogy a svájci frank 145 Ft-os árfolyama igen magas lesz.

A fentiekből egyértelműen megállapítható, hogy a szerződés megkötése során eljáró ügyintéző a felperes megnyugtatóra törekedett. Ez azt sugallhatta, hogy a felperes által viselendő árfolyamkockázat minimális, és az jelentősen nem befolyásolja majd a fizetési kötelezettségét.

Ezért a szerződéskötést megelőzően kapott tájékoztatás alapján a felperesnek nem kellett arra a következtetésre jutnia, hogy a jelentős árfolyamváltozás lehetősége valós, és az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet, valamint, hogy az árfolyamváltozás hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül megemelkedhet, és ennek a kockázata kizárólag őt terheli.

Az elsőfokú bíróság és az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a felperes a 2018. április 12. napján megtartott tárgyaláson (29.G.42.976/2017/10. jkv. 2. oldal) kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy tisztában van az árfolyamkockázat fennállásával, valamint azzal, hogy az árfolyamok változása a törlesztőrészletekre milyen hatást gyakorol. Ilyen felperesi nyilatkozatot nem rögzít a jegyzőkönyv.

A szerződéskötést megelőző szóbeli tájékoztatás elégtelenségét a szerződés rendelkezései kiküszöbölhetik, ennek megállapításához azonban a szerződésben az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatásnak kifejezetten félre nem érhetőnek, átláthatónak és világosnak kell lennie, ezen túlmenően alkalmasnak kell lennie arra, hogy az alapján a fogyasztó felismerje, hogy a szóban kapott tájékoztatás nem volt valós, illetve teljes körű.

Ez esetben van a fogyasztónak lehetősége – és kötelezettsége – arra, hogy az őt terhelő, az elsőfokú bíróság által hivatkozott együttműködési kötelezettségéből eredően a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeire is tekintettel az egyes, általa nem érhető rendelkezésekről tájékoztatást kérjen.

Az ítéletábra megítélése szerint azonban az egyedi kölcsönszerződés 7. és 10., továbbá az ÁSZF 4.1.1., 4.1.2., 4.1.3. és 4.1.4., 4.4.2 és 4.5.3. pontjaiból nem tűnik ki egyértelműen, hogy a tartozás devizában való meghatározása azt jelenti, hogy

- a felperesnek a futamidő alatt végig a svájci frank forinthez viszonyított mindenkori árfolyamának figyelembevételével számított törlesztőrészletet kell fizetnie,
- az árfolyamváltozás a felek által nem befolyásolható körülmények függvénye, melyek előre nem kiszámíthatóan bármikor – a hitel futamideje alatt is – reálisan bekövetkezhetnek,
- ez a forinthitelekhez képest a felperesre nézve fokozott kockázattal jár, amennyiben ennek következtében a fizetési kötelezettségei bármilyen mértékben, korlátlanul – akár többszörösére is – megemelkedhetnek és
- az árfolyamváltozás kockázatát a forinthitelekénél kedvezőbb kamatmérték ellenében vállalja. (Kúria 6/2013. számú és 2/2014. PJE számú határozata, EuB C-26/13. számú határozata)

Az egyedi szerződés 7. és 10. pontjai ugyanis csak azt rögzítik, hogy a felperes az árfolyamkockázatról tájékoztatást kapott, azonban ezen tájékoztatás tartalma az egyedi kölcsönszerződésből nem állapítható meg és annak tartalmát az alperes sem bizonyította.

Az ÁSZF idézett rendelkezéseiben szereplő képletekből pedig külön szöveges magyarázat nélkül a megfelelő pénzügyi és matematikai ismeretekkel nem rendelkező személy számára nem nyilvánvaló és egyértelmű, hogy az árfolyam változása miatt a fizetési kötelezettsége felső határ nélkül emelkedhet.

Az ítélet tábla rámutat arra, hogy az ÁSZF-ben szöveges magyarázatként csupán a képletek egyes összetevőinek a megnevezése szerepel. Ez azonban nem tekinthető megfelelő szöveges tájékoztatásnak. A képletek alapján a fogyasztó ugyanis kizárólag akkor kaphat képet az árfolyamváltozás hatásáról, ha a szerződés megkötése előtt a képletekbe helyettesít több, feltételezett árfolyamot (és egyéb változót) és kiszámolja a törlesztő részlet összegét. Az ítélet tábla álláspontja szerint ez az együttműködésre szintén kötelezett bank ilyen passzivitása mellett nem várható el a fogyasztótól.

Nem mellőzhető annak az értékelése sem, hogy az ÁSZF 4.3 pontja (a más pontban szereplő képlet magyarázataként) az ügyleti kamatláb megváltozása esetére szövegesen, jól érthetően rögzíti a törlesztőrészlet automatikus változását, míg az árfolyam változása esetére nincs ugyanilyen tartalmú tájékoztatás az ÁSZF-ben.

Mindezek alapján az ítélet tábla a szerződéses tartalmat és a szerződéskötés körülményeit értékelve megállapította, hogy a felperes és az alperes jogelődje között létrejött szerződés az egyedileg aláírt szerződést és az arra vonatkozó ÁSZF rendelkezéseit együttesen értékelve sem tesz eleget az árfolyamkockázat telepítése és viselése tekintetében a világosság és érthetőség követelményének, hiszen – bár utalást tartalmaz az árfolyamok alkalmazására és az árfolyam változásának a lehetőségére, de – nem tartalmaz világos és átlátható tájékoztatást az árfolyamkockázatnak a felperes kötelezettségeire vonatkozó hatásáról.

Erre tekintettel a szerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezése tisztességtelen. Ez a szerződés teljes érvénytelenségét eredményezi, tekintettel arra, hogy az árfolyamkockázat a kölcsönszerződésnek a főszolgáltatással szemben teljesítendő felperesi ellenszolgáltatás mértékét alapvetően befolyásoló eleme.

A jogalap, azaz a szerződés érvénytelenségének kérdése elkülöníthető volt az összegszerűségtől, azaz a felek közötti elszámolástól, ezért az ítélet tábla az rPp. 213. §-ának (3) bekezdése alapján közbenső ítéletet hozott.

A közbenső ítéletben az ítélet táblának rendelkeznie kellett a jogkövetkezményekre irányuló jogalakítási keresetről is annak érdekében, hogy a közbenső ítélet követően az eljárás kizárólag a követelés összegszerűségére vonatkozóan folytatódhasson.

Ezért az érvénytelen szerződést az ítélethozataláig terjedő időre hatályossá nyilvánította, tekintettel arra, hogy az árfolyamkockázatról való tájékoztatás hiányából eredő érvénytelenségi ok utólagos kiküszöbölése nem lehetséges, így a szerződés érvényessé nyilvánítására nem kerülhet sor.

Az ítélet tábla a 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény II/3. pontja és az rPp. 252. § (4) bekezdése alapján a felek másodfokú perköltségét csak megállapította. A másodfokú perköltség összegénél figyelembe vette, hogy mindkét fél jogi képviselővel járt el, továbbá, hogy a felperes a fellebbezésén leróta a fellebbezési illetéket. Az ügyvédi munkadíjat a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése szerint, az elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányosan állapította meg, figyelembe véve, hogy a másodfokú tárgyaláson egyik fél jogi képviselője sem jelent meg.

Győr, 2019.január 17.

34.Gf.40.599/2018/7/I.szám

Dr.Havasiné dr.Orbán Mária sk.
a tanács elnöke

Dr.Molnár Andrea sk.
előadó bíró

Dr.Vass Mária sk.
bíró